

NEYİ GÖREMİYORUZ?-3

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in ilk nesil olan ashab-ı kiramı yetiştirmesinde, elbette Kur'an-ı Kerim rehber ve bir numaralı kaynaktı.

Ama ashab-ı kiramla onlardan sonraki nesiller arasında, her gözün görebileceği bir farklılık da var. Eğer Kur'an-ı Kerim, kütüphanedeki bir kitap olarak tek başına aynı nesli yetiştiriyor ise neden Kur'an'a bakıp diğer insanlar da ashab-ı kiram gibi olamadılar, olamıyorlar?

Kur'an denince Übey ibni Kab radiyallahu anhin anladığı şeyi anlayan, Ebu Bekir radiyallahu anhin "Rabbimin kitabı" derken hissettiklerini onun gibi hissetmeleri gereken -çünkü aynı şeyi söyleyen- sonraki nesiller neden sahabeler gibi olamadılar? Genel itibariyle, şüphesiz. Yoksa diğer nesillerde de ashab-ı kiramın ebadında olmasa da iyi Müslümanlar, Allah yolunda candan ve maldan fedakârlık yapan, sabaha kadar Rablerinin karşısında teheccüt kılan müminler bulundu.

Ashab-ı kiramı çok kötü bir cahiliye hayatından alıp büyük bir değişime uğratan aynı şey bizim üzerimizde neden olmuyor? Çünkü ashab-ı kiramı da diğer nesilleri de Kur'an cennete götürdü ama Kur'an'ı öğreten muallim ve hoca, Resûlullah iken o nesil yetişti. Hoca değişince aynı Kur'an, o çapta farklı nesiller yetiştirmede diye bir sonuca geldik. Bu da gösteriyor ki; hocanın işi çok. Hocanın öğretmesi, tarzı çok önemli.

Resûlullah aleyhisselam Efendimiz'in hocalığı, cahiliyeden gelen o nesilden, Allah'ın razı olduğu bir neslin çıkmasını sağladı. Efendimiz sadece o neslin hocası mıdır? Eğer sadece birinci neslin hocasıdır, der ve böyle fasit bir düşünceyi kabul edersek bunun kıyamet günü şöyle bir itirazla karşılaşacağını anlarız: Kur'an bütün ümmetin kitabı ama bütün ümmetin sorumlu olacağı kaynak, hocasından dolayı birinci nesle farklı etki yapmış, sonraki nesiller o hocayı bulmadan Kur'an'la karşılaştıkları için aynı istifadeyi elde edememişler.

Yani 18. yüzyılda yaşayanlar çıkıp diyebilirler ki; "Kur'an'ımız vardı ama Arap değildik biz, bu kadar Müslüman olabildik. Birinci nesil en iyi hocayı ve Kur'an'ı beyan eden en iyi ağız bulma şansı yakaladıkları için iyi oldular; bizim ortaya çıkan herhangi bir arızamız, hoca yokluğundandır."

Kâğıt üzerinde bir mantıkla bu denebilir. Ama Allah bunu dedirtmez, bunun denebileceği yolları önceden kaldırıyor Allah. Çünkü Rabbimiz, ölen hak edişle ölecek diye bir kural koymuştur. Hiç kimse için "bu cenneti/cehennemi hak etmemiştin" denebilecek bir durum olmayacak. Aksi, mutlak bir adaletle hükmeden Allah'a itiraz hakkı doğururdu.

Bu sebeptendir ki Peygamber aleyhisselamın kendisi yoksa bile nefes alışlarına ve eşleriyle ailevî ilişkilerine varıncaya hatta yatak odası boyutuna varıncaya kadar onu bir film şeridi üzerinden izler gibi ümmetine kıyamete kadar taşıyacak dokümanlar ulaştırdı bize Allah. Zaten ashab-ı kiramın tamamı, Efendimiz'in aile ilişkilerini görmüyorlardı; hanımları görüyordu, evinde misafir olanlara soruyordu ashab-ı kiram.

Diyelim ki Efendimiz, yüz eve misafir gitti. Her gittiği yerde “yemek böyle yenir” diye tarif ediyor muydu? Kurbanın nasıl kesileceğini her Müslüman'a kasaplık dersi vererek mi öğretti? Hayır. Hayatında en fazla yüz defa misafir olmuştur ashabın evlerine. Medine'de durmadı ki misafirliğe gitsin. Ama bir kişinin evindeki misafirlikten, “bizim evimize geldi, sofraya şöyle oturdu, şöyle yedi” bilgileri görüldü ve yayıldı. Bu bilgileri ashab-ı kiram, kendi aralarında yayarak “Müslümanlığımız böyleymiş” diye öğrendiler. Diyelim ki bir ders yapıyordu Efendimiz; ashabın bazısı savaşa gitmişse nasıl herkese anlatmış olacak dersi?

Bizim şöyle bir vehme kapılmamız akılsızlık olur: Ashab-ı kiram, çocuklarını imam-hatip lisesine gönderiyorlar, yazın da camilere. Çocuk da İslam'ı bilerek yetişiyor... Bu ortam Medine'de hiç olmadı. Ashab-ı Suffa diye bir okul vardı ve orada da evsizlerle cihat nöbeti gelmeyenler duruyorlardı. Sözelimi Kur'an ilmi öğrenimi, Medine şartlarında dokuz buçuk yıla yayıldı. Bu süre zarfında Ebu Bekir'den başka kimse kesintisiz olarak Medine'de durmadı zaten –kadınlar dâhil.

Eğer yüz yirmi bin sahabe Veda Hutbesi'ni dinleyecek kıvama geldiyse bu, birbirlerine her şeyi “böyleymiş” diye yaymaları suretiyle oldu. Hatta son konuşması da Efendimiz'in hangi emirle başlıyor: “Bu sözlerimi başkalarına da duyurun. Ola ki sizin duyurduğunuz kimse sizden daha iyi anlayabilir.” Son vasiyeti dahi bu iletişim üzerinedir ve böyle yapana da “yüzü ak olsun” diye dua etmiştir.

O gün de İslamiyet, ashab-ı kiramın din iletişimi üzerineydi kıyamet gününe kadar da böyle devam edecek. Böyle olursa Peygamber aleyhisselam Efendimiz'in Kur'an terbiyesi gerçekleşecek. Herkes öğrendiğini caminin köşesinde kendi başına yaşar ve bencil anlayışla kalırsa İslamiyet de öylece kalacak demektir. Bu kadar basit.

Evet, müminin kılavuzu Kur'an'dır ve Kur'an, Müslümanlığın özü-ruhudur. Meal üstüne meal, tefsir üstüne tefsir var; bunlar hiçbir sahabinin rüyasında gördüğü şeyler değil. Meal, tefsir, tefsirin açıklamaları... Ancak “Peygamber şunu söyledi” sözüdür büyük İslam toplumunu çıkaran. Ve Efendimiz'in sözleri, Kur'an'ı hazır lokma hâline getirir.

Bunun için diyoruz ki, Resûlullah aleyhisselam Efendimiz'in hadis-i şeriflerine dil uzatan, “o zayıftı bu şişmandı, şunu aklım almadı, buna yer bulamadım...” diye itiraz edenlerin; eli-kolu koparılmış, kulakları kesilmiş, gözleri kör edilmiş bir Kur'an istediklerini esef ederek anlıyoruz. Bunu oryantalistler yapsa hiç endişe etmez ve üzülmezdik; elbette İncil'lerine benzetmek istiyorlardır. Kur'an da onların muharref kitabı gibi işlevsiz olsun düşünüyorlardır derdik. Yeryüzü bir daha ashab-ı kiramın yaşadığı Müslümanlığı yaşayan bir nesil görmesin -eldeki Kur'an'a rağmen- diye gayret ediyorlardır derdik.

Ama belki de namaz kıldıkları, oruç tuttıkları hâlde Müslüman olan bu insanların Resûlullah aleyhisselamın hadis-i şeriflerini neden baltalamaya çalıştıklarını bir türlü anlayamıyoruz. İmanlarından şüphe edecek olsak bizim imanımız bunu kabul etmez. Cahilliklerinden yapıyorlar desek yıllardır ne

okuyorlar? Basiretsizlik, deyip durmak istiyoruz. Eğer basiretsizlik de değilse yaptıkları şey, o zaman helali-haramı olmayan ve istediği gibi de cennet garantisi verdiğini zannettikleri bir Kur'an'la Müslümanlık yaşamak istediklerini söylemek zorunda kalırız artık.

Biz şuna iman ediyoruz: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem; oturması, kalkması, konuşması, kızıp cevap vermesi, hoşlanıp tebessüm etmesi, sorup cevap vermesi... gibi o gün ashab-ı kiramın gözüyle görüp kulağıyla duyduğu ve bize 'hadisler' diye taşıdıkları bilgi, Kur'an-ı Kerim'in yaşanılabilir ve yaşanınca da iyi Müslümanlık oluşturur malzemeleridir. Bu malzemelerle ilişkimiz kadar iyi Müslüman oluruz. Bu malzemelerin kıymetini takdir edemediğimiz kadar da Müslümanlığın ismi etrafında dolaşır ama kendisinden uzak kalırız.

Bunun içindir ki Ahmed bin Hanbel, hadis-i şeriflerde geçen 'ehlullah' sözü hakkında diyor ki: "Eğer bu söz, 'hadis bilenler' değilse kimse değildir." Çünkü Allah'ı en iyi bilenler, Kur'an'ı en iyi anlayanlardır. Kur'an'ı en iyi anlayanlar da açıklaması olan hadisleri en iyi bilenlerdir.

Birinci hadis-i şerifimiz Buharî'de 3321 ve Müslim'de 2245 numarayla geçiyor. Demek ki Kur'an'ımızdan sonraki ilk iki kaynağımızda var bu. Biiznillah, bu hadis-i şerifi okuduğumda gözümle Resûlullah Efendimiz'i görüyor, kulağım da mübarek sesini duyuyor gibi itimat ederim. Öyle itimat edilir bir yolla geldi bize.

Ebu Hureyre radiyallahu anh rivayet ediyor: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki: "Alenen zina yapan bir kadın mağfiret edilmiştir. O kadın, bir kuyunun başında susuzluktan dilini sarkıtmış bir köpek görmüştü. Hayvan susuzluktan neredeyse ölecekti. Kadın ayakkabısını çıkardı, başörtüsüyle onu bağladı. Kuyudan su çıkarıp hayvana içirdi. Bu davranışı sebebiyle Allah onu mağfiret buyurdu."

Bu hadisten yedi madde çıkaracağız:

- 1- Bu hadis, eski ümmetlerden bir hatıra naklediyor. Eski ümmetlerden nakledeş önemli bir noktadır çünkü insanların zina işliyor olmaları, kullukla ilgili emir-yasalara muhatap olup olmadıkları hususunda onlarda da bizdeki gibi bir gidişat olduğunu öğreniriz. Onlarda da zina harammış ve Allah'ın mağfireti açılmış kullarına.
Hadis, "zinayı alenen yapan" buyuruyor. Yani meslek olarak zina yapıyor. Burada tefekkürümüze malzeme olsun diye şunu da not edebiliriz: Kadın ayakkabısını başörtüsüyle bağlıyor. Zinayı meslek edinen bir kadın ve başörtüsü. Bu örnek üzerinden söyleyebiliriz ki, başörtüsü tek başına ahlak simgesi olmayabiliyor.
- 2- Kadın alenen zinakâr ve zina, büyük bir suç. Cinayetten sonraki en büyük suç. Bu kadar büyük bir suç işliyor ve kadın mağfiret edilebiliyor. Hacca gitmiş, camiler yaptırmış diye değil; susuz kalmış bir köpeğe su içiriyor. Matematiksel olarak bunu düşünmek, anlamak, yorumlamak mümkün değildir. Zinanın ağırlığıyla bir köpeğe su içirmenin ağırlığı arasında baskül farkı var. Bilemediniz iki bardak su içirmiştir kadın ve suçundan kurtuluyor.
Bundan ashabın kiramın anladığı: Bu dünyada beraber yaşadığımız hayvanlara davranışımız da hesap ediliyormuş demek ki. Kedinin kuyruğuna teneke bağlayıp dolaştırmak da meleklerin gördüğü şeydir evde beslediğin kediyi sırf sana zarar vermesin diye kısırlaştırmak da

hayvancağıza evden artırdığın bir dilim yemeği götürüp vermek de. Artısı olan her şeyin eksisi de var.

Efendimiz aleyhisselam hiçbir zaman kürsüye çıkıp ‘hayvan hakları’ konusunu işlemedi. Zinayı meslek edinmiş bir kadının köpeğe su verdiği için Allah tarafından affolunduğundan ashab-ı kiram, ‘hayvan hakları’ dosyasını çıkardı. Müslümanlık da budur. Yoksa Kur’an-ı Kerim’i baştan sonra tarasanız bu konuyu bulamazsınız, ‘hayvan hakları’ diye bir konu yoktur.

- 3- Hadisin ifadesinde kadının, köpeğin durumuna karşı çok telaşlı veya endişeli olduğuna dair bir bilgi yok, acıdığına dair bir işaret var. Normalde recmedilmesi gerekiyor ama merhamet ve iman ölmemiş kadında henüz –çünkü kâfir olsa merhamet edilmezdi. Öyleyse iman ve merhamet gibi değerlerin yüzeysel ölçülerle değil, kalp ve beyinle ölçülebileceğini öğreniyoruz bu hadisten. Başörtüsü, Allah’ın emridir ama başını açıp gezen biri için içinde imanın kalmadığını söyleyebilir miyiz? Ashab-ı kiram söylememiştir. Çünkü bu kadının da dışarıdan bakıldığında kurtarıcı hiçbir değeri yoktu.
- 4- Ashab-ı kiramın bu hadis-i şeriften çıkarıp istifade ettikleri diğer bir ders, Allah’ın terazisini görmektir. Bu terazinin tartma kapasitesini görmek. Şöyle: Ortada bir köpeğe su içirme işi var. Bunu, mesela anneler-babalar için kullanalım: Bir anne-baba, çocuğunun yaptığı onlarca yaramazlığı değerlendirirken “geçen sene de misafirlere tatlı bir hürmet göstermişti” diyebiliyorlar mı?
Anne-baba sinirlendiği zaman çocuğun hiçbir iyiliğini tartmıyor terazi bir daha. Kaynana-kaynatarlar, gelinlerinin ilk günkü ‘babacığım-anneciğim’lerini teraziye bir daha koyuyorlar mı? Öğretmenler ve patronlar, bir süre önce yapılan güzel işleri hatırlıyorlar mı? Hâlbuki Allah, Ağrı Dağı’ndan büyük dosyası olan bir kadını, gramaja gelemeyecek bir iş sebebiyle mağfiredetti. Bu, Allah’ın terazisinin bedenlerimizi değil nefeslerimizi bile tartabileceğini gösterir.
Ashab-ı kiram bunu anladı ve böyle de iman ettikleri için çıkıp televizyonlarda, sırat köprüsünün ‘kıldan ince kılıçtan keskin’ oluşuyla alay etme cesareti göstermediler... Çünkü böyle terazisi olan Allah, öyle sırat da kurabilir.
- 5- Bu kıssayı Peygamber aleyhisselamdan dinleyen ashab-ı kiram, o kadınla sınırlı bırakmadı olayı. Kesinlikle şunu da anladılar: Bir işi Allah için yapıyor ve Allah’ın seni gördüğünü biliyorsan, o iş küçük değildir hiçbir zaman. Küçüklük-büyüklik kullar içindir; Allah böyle ayırım yapmaz ve kendisi için yapıp yapılmadığına bakar bir işin.
- 6- Bu hadiste geçen eylemleri çıkarıp nesnelere toparlayalım: Köpek, zinakâr kadın, ayakkabı, kuyu, su. Kuyu ve su, orada sabitti. Oraya sonradan gelenler: Köpek, zinakâr kadın, ayakkabı. Köpek, necis bir hayvandır ve zinakâr kadın da öyledir, ayakkabı da aynı kadınındır: Üç necis-pis şey var ve bu üç pis şeyden mağfiredet kelimesi doğmuş, yani Allah’ın affı.
Peygamber aleyhisselam, bu hadisi ashabına niye anlatmıştır diye bir anket yapsak cevapların tamamına yakını ne olacaktı: Köpeğe su içirmenin ve hayvana merhametle muamelenin sevap olduğu.
Bunu Kur’an kursundaki talebe de camideki vatandaş da böyle anlar. Ama ashab-ı kiram böyle anlamadı: Bu üç necisten tertemiz bir mağfiredetin doğduğunu anladılar. Bu formül onlar için umut oldu. Eğer Allah, üç necis şeyden tertemiz bir mağfiredet çıkarıyorsa; cami, abdestli bir mümin ve ağızdan çıkan dualardan sonra ne çıkar acaba? Müminin niyeti ve uygulamaya döktüğü duyguları

canlı ise, Beytullah'ın örtülerine dokunmakla bir tekke-camide namaz kılıp dua etmekle elde edilecek mağfiret ve dolayısıyla cennet umudu, net bir şekilde ashabın zihnine yerleşti.

- 7- Aşab-ı kiramın bütün dünya Müslümanlarına, kıyamete kadar örnek oluşturacak tavırlarını derli toplu iki cümlede özetleyebiliriz: 1- Köpeğe su içirmek ve Allah'ın rahmeti. 2- Bir ömürde işe yarayacak tek bir şey yapmak ve Allah'ın rahmeti.

Bunlar nasıl birleşti? Koca bir ömürde tek bir iş ve o da zaten basit bir iş. Bunu tefekkür ettiği bu hadisi ders aldığı için aşab-ı kiram; Peygamber Efendimiz, "bir kere 'sübhanallahivebihamdihî' diyen gökler dolusu sevap kazanır" dediğinde "yahu bir cümleyle bu kadar sevap nasıl olur?" demediler.

İhlas suresi, Kur'an'ın üçte birine denktir ve üç kere okuduğunda Kur'an'ın bütününü okumuş olursun diye buyrulduğunda kıs kıs gülmedi aşab-ı kiram ve ne demek istendiğini çok iyi anladılar.

Öncesinde kendi çocuğunu öldürmüş ve zinasının haddi hesabı olmayan sahabiler, bizim yatacak yerimiz yok, dememişlerdir. Bunu hiçbir sahabe söylememiştir. Amellerinin kabul olmamasından korkmuşlar ancak basit görmemişlerdir. Çünkü onları eğiten Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz, İsrailoğulları'nda alenen zina etmiş bir kadının düştüğü bataklığa rağmen bizim gözümüzde beş kuruş etmez bir işle cennete nasıl girdiğini örnek vermişti ve onlar da bunu bir masal gibi dinlemediler.

Peygamber'lerinin onlara dersiydi bu ve kendi günahlarını değerlendirirken de bunu düşündüler, "Ey büyük Allah'ım, o kadını affettin de beni affetmez misin..." dediler.

Kıyamet gününe kadar bütün müminler de negatifte ve pozitifte bundan ders alacaklardır.

وَصَلَّى اللهُ وَسَلَّمَ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.